

Annex 1: Strategirapport för Kapacitetsutveckling och Samverkan september 2010 – augusti 2011

SAMMANFATTNING

Strategin innehåller flera verksamhetsområden och det övergripande målet för strategin omfattar ett brett område som involverar hela Sida och utlandsmyndigheterna. Detta innebär möjligheter såväl som utmaningar. Det är en utmaning att rapportera resultat som ligger under andra strategier, men som bidrar till föreliggande strategis mål. I denna rapport presenteras i huvudsak resultat inom det anslag som allokerats för kapacitetsutveckling och samverkan, vilket inte speglar Sidas samlade insatser och resultat på området.

Kapacitetsutveckling ska vara en integrerad del av alla program och insatser som Sida ger stöd till, i enlighet med Sidas riktlinjer. Inom strategin är Sidas huvudsakliga instrument för kapacitetsutveckling de Internationella Utbildningsprogrammen (International Training Programs, ITP). Resultat visar att ITP leder till hög kompetens och kapacitet hos organisationer att bedriva förändringsarbete. Kapacitetsutveckling är även en viktig del i att uppnå strategimålet för Informations- och kommunikationsteknologi för utveckling (Information and Communication Technology for Development, ICT4D), men här finns än så länge begränsade resultat.

Sida **samverkar med och bidrar till samverkan mellan** en allt större aktörskrets. Aktiviteter för att främja deltagande och samarbete med civila samhällets aktörer har genomförts genom bland annat *Market Transformation Initiative*. Innovativa metoder och instrument utvecklas i samarbete med näringsliv och andra aktörer såsom *Innovations Against Poverty* och DFIDs instrument. Det finns goda resultat i att engagera och stimulera näringslivet i utvecklingssamarbetet och det finns ett tilltagande intresse för Sidas arbete på detta område.

Under det senaste året har insatser beslutats som innebär mobilisering av ytterligare resurser från andra aktörer om totalt ca 200 MSEK¹. Samverkan med och stöd genom näringslivets aktörer (Business for Development, B4D) syftar till att genom katalytiska och innovativa metoder stimulera andra aktörers bidrag till utveckling. När detta fungerar som bäst leder det

¹ Företagens egna bidrag som redovisas här består av kontanta medel, personalresurser samt utrustning.

inte till stora utbetalningar från Sida utan mobiliserar istället andra resursflöden och stärker aktörernas kunskapsutbyte och innovationskraft. Sidas roll blir ofta att minska de risker som kan avhålla näringslivet från att ytterligare bidra till utveckling.

Den nya strategin innebär ett delvis nytt uppdrag och kräver nya arbetssätt för Sida Partnership Forum (SPF). Forumet ska erbjuda relevant och framkantsfokuserad verksamhet genom att vara en av "Sveriges viktigaste mötesplats för dig som jobbar med utvecklingssamarbete".

Den svenska resursbasen har förstärkts med relevant kompetens för utvecklingssamarbete genom tjänstgöring i internationella sammanhang. Erfarenheter av utvecklingssamarbete har spridits till svenska aktörer, bland annat genom Sidas samarbete med Internationella Programkontoret (IPK).

Pågående effektiviseringsarbete inom några av strategins områden (Resursbasutveckling, Internationella Utbildningsprogram och Sida Partnership Forum) förväntas ge ökad möjlighet att prestera och följa upp resultat.

1. INLEDNING

Strategin för kapacitetsutveckling och samverkan 2011-2013 styr det utvecklingssamarbete som redovisas i denna rapport. Det övergripande målet är god kapacitet och kompetens hos såväl svenska som internationella aktörer, inklusive i utvecklingsländer, att bidra till målen för det internationella utvecklingssamarbetet och reformsamarbetet i Östeuropa.

Strategins verksamhetsområden är:

- Kapacitetsutveckling i utvecklingsländer genom internationella utbildningsprogram (ITP)
- Resursbasutveckling (främst genom svensk tjänstgöring i multilaterala organisationer och EU, utbildningsprogram inom Sidas fältverksamhet, stipendium-, utbytes- och praktikprogram)
- Samverkan med och stöd genom näringslivets aktörer (B4D)
- Informations- och kommunikationsteknologi för utveckling (ICT4D)

Inom strategin finns även verksamheten vid Sida Partnership Forum (SPF) som har i uppdrag att stärka genomförandet av strategins verksamhetsområden och övriga delar av utvecklingssamarbetet genom utbildningar, kompetensutveckling och mötesplatser/arenor för ökade synergier och höjd biståndskapacitet bland utvecklingssamarbetets aktörer samt bidra till att utveckla resursbasen.

2. EKONOMISKT UTFALL

Allokeringen för kapacitetsutveckling och samverkan för 2011 uppgår efter den senaste delegeringen till 650 MSEK. Fram till den 31 augusti 2011 har totalt 279 MSEK utbetalats. Detta motsvarar 43% av anslaget för 2011. Bemyndiganderam är 700 MSEK, varav 405 MSEK är intecknat.

	Allokering 2011(MSEK)	Utbetalda medel jan-aug (MSEK)	Prognos jan-dec (MSEK)
Internationella utbildningsprogram (ITP)	210	104	225
Resursbasutveckling	204	145	204
Samverkan och stöd genom näringslivets aktörer (B4D)	196	16	96
Informations- och kommunikationsteknologi för utveckling (ICT4D)	40		20
Sida Partnership Forum (SPF)	30	14	23
Totalt	680	279	568

Inom vissa verksamhetsområden, främst B4D och ICT4D, kommer allokerade medel inte att utnyttjas fullt ut under perioden. Orsaken är temporär och beror på den komplexitet som präglar den här typen av verksamhet. Det handlar om ett för Sida nytt uppdrag, nya samarbetsformer och ovana biståndsaktörer. Komplicerade juridiska frågor leder ofta till längre beredningsprocesser. Det handlar också om att B4D är ett katalytiskt instrument som inte alltid leder till stora medelsutbetalningar för Sidas del, men mobilisering av stora resursflöden hos andra aktörer. Sammantaget bidrar dessa faktorer till en negativ utbetalningsprognos.

För att ändå utnyttja tilldelade medel på ett effektivt och för strategin ändamålsenligt sätt har medel omallokerats inom strategin i den mån det varit möjligt.

3. RESULTAT

3.1 Verksamhetsområde 1: Kapacitetsutveckling genom Internationella Utbildningsprogram, ITP

Antal avtalade insatser: 85 st²

Under perioden januari - augusti 2011 har fem insatser slutförts medan 15 nya avtal om insatser har undertecknats.

Under 2010 har c:a 1050 personer deltagit i Sidas Internationella utbildningsprogram.³ Därutöver har c:a 950 personer under 2011 påbörjat utbildningsinsatser.⁴ Detta motsvarar förväntat antal deltagare utifrån tilldelat anslag och beställt antal utbildningsprogram. Deltagarna utgörs av personer inom statliga organisationer/myndigheter, civila samhället och näringslivet som har en position i sin organisation som gör att de kan initiera och driva förändringsarbete.

3.1.1 Resultat på insatsnivå

Urvalet av insatser speglar bredden i programportföljen och visar på program de tematiska prioriteringarna. Den särskilda insatsen för *Swedish International Centre of Education for Sustainable Development*, SWEDESD, vid Högskolan på Gotland bedöms under rubrik 3.1.2.

Insats 1 Miljö och klimat: ITP 237 Integrated Water Resources Management

Insatsens huvudsakliga mål är att stärka kapaciteten hos relevanta organisationer inom integrerad vattenresursförvaltning (IWRM) för att bättre använda tillgängliga vattenresurser.

Avtalat belopp (MSEK)	Avtalsperiod	Utbetalade medel hittills (MSEK)	Samarbetspartner	Samarbetsform	Svensk andel av totala stödet (%)
25	2004-2011	23,5	Ramboll Natura och Stockholm International Water Institute (SIWI)	ITP/Utbildningsprogram i Sverige	100

² Insats definierat som grundläggande globalt program, globala dubbleringar, resultatseminarier, administration (försäkringar, DHL, resor DPRK etc) samt SWEDESD. Förlängda program på globala medel inte inkluderat.

³ Denna siffra gäller de globala programmen. Räknar man med de regionala och nationella programmen är siffran 1600 st deltagare.

⁴ Denna siffra gäller de globala programmen. Räknar man med de regionala och nationella programmen är siffran 1300 st deltagare.

Resultat

- Sex program med 164 deltagare från mer än 35 länder har genomförts, som planerat.
- Sidas uppföljning visar att programmet gett deltagarna relevanta kunskaper och färdigheter samt bidragit till deras organisationers utveckling (output). Flertalet påpekar också att det bidragit till resultat på nationell nivå.
- Exempel på resultat från deltagarnas förändringsarbeten (outcome)⁵
 - Den nya bolivianska vattenlagen följer IWRM
 - Regionalt magisterprogram inom IWRM vid universitetet i Ouagadougou, Burkina Faso
 - Vattenkontoret i Lilongwe, Malawi, har ställt om sitt arbetssätt mot efterfrågehantering och då halverat den obetalda vattenanvändningen.

Sidas bedömning

Insatsen har uppfyllt de individuella målen och insatsmålet genom ett stort antal deltagande organisationer där flera återkommit under flera år. Genom de resultat deltagarna lyfter fram bedöms också insatsen vara på god väg att uppfylla utvecklingsmålet.⁶

Insats 2 Jämställdhet och mänskliga rättigheter: ITP 271 *Human Rights towards Gender Equality*

Insatsens huvudsakliga mål är att bidra till kapacitetsutveckling och förändringsprocesser för att främja mänskliga rättigheter och jämställdhet.

Avtalat belopp (MSEK)	Avtalsperiod	Utbetalade medel hittills (MSEK)	Samarbetspartner	Samarbetsform	Svensk andel av totala stödet (%)
29,4	2007-2013	20,1	Sipu International AB i samarbete med Uppsala Universitet	ITP/Utbildningsprogram i Sverige	100

Resultat

⁵ Ur Årsrapport ITP-program 237 Integrated Water Resources Management 2010, Ramboll Natura.

⁶ De individuella målen beskriver de omedelbara resultaten av de aktiviteter som genomförs inom insatsen. D v s vad varje deltagare ska ha tagit till sig i form av nya kunskaper, färdigheter och attityder. Insatsmålet är att en organisatorisk förändring ska ha påbörjats där deltagarna aktivt använder de kunskaper och verktyg de får inom programmet som i förlängningen bidrar till utvecklingsmålet. Utvecklingsmålet är att insatsen på lång sikt ska bidra till pågående och nya reform- och förändringsprocesser i deltagarnas hemländer. Målen formuleras mer i detalj för varje ITP-program.

- Fyra programomgångar har som planerat genomförts sedan 2007, ytterligare två startar 2011. De hittills 125 deltagarna har kommit från Kenya, Tanzania, Etiopien, Laos och Vietnam.
- Sidas uppföljning visar att programmet gett deltagarna nya kunskaper och verktyg som varit relevanta och användningsbara i deras arbete (output).
- Exempel på resultat av deltagarnas förändringsarbeten (outcome)⁷
 - 360 mödrar och 1 800 flickor i Kenya har fått utbildning i reproduktiva rättigheter, vilket fört med sig att 156 flickor inte låtit sig könsstympas.
 - Ett center för personer som utsatts för våld i hemmet har öppnat i Tanzania.
- Exempel på resultat av deltagarnas lobbyarbete (impact)
 - En nationell femårsplan (46 miljoner USD) för att främja jämställdhet i Vietnam har antagits.⁸

Sidas bedömning

Resultaten visar att insatsen uppfyller de individuella målen, samt i många fall även insatsmålet. Genom de resultat deltagarna lyfter fram bedöms också insatsen vara på väg att uppfylla utvecklingsmålet.

3.1.2 Bedömning av utvecklingen mot målen för kapacitetsutveckling genom Internationella Utbildningsprogram, ITP

Mål för verksamhetsområdet ITP: *God kompetens och hög kapacitet hos organisationer i utvecklingsländer att driva förändringsprocesser för mer effektiv fattigdomsminskning.*

Sidas tolkning av detta mål är att organisationerna representeras av enskilda individer som ska ha utvecklat god kunskap i sakfrågor samt kompetens att tillämpa och förmedla denna kunskap.

Detta mål anser Sida att de internationella utbildningsprogrammen är på god väg att uppnå. Sida har ett programutbud som återspeglar prioriteringar i det svenska utvecklingssamarbetet samtidigt som det tar vara på svenska komparativa fördelar.

ITP utbildar individer inom organisationer och det har visat sig svårt att mäta resultat i insatsmålet, d v s att organisationer ska driva förändringsprocesser. Detsamma gäller utvecklingsmålet där insatsen på lång sikt ska bidra till pågående och nya reform- och förändringsprocesser

⁷ Ur *Draft Annual Report 271 ITP Human Rights towards Gender Equality*, Sipu International AB, augusti 2011.

⁸ Detta rapporterades den 7 september av Pricewaterhouse Coopers vid en presentation av den effektivitetsrevision av ITP de genomfört åt Sida. Resultatet hade framkommit i intervjuer med deltagarna då de kommenterat premiärministerns beslut som annonserades i en tidningsartikel i Viet Nam News de 3 augusti 2011.

i deltagarnas länder. Tillsammans med arrangörerna arbetar Sida med att ta fram indikatorer och instrument att mäta resultat på dessa nivåer.

Sidas bedömning är att deltagarnas förändringsarbeten har visat sig vara uthålliga när de är väl förankrade i organisationen och deltagarna har mandat av ledningen att lägga tid på att genomföra projekten. Sida har därför i den årliga dialogen med respektive arrangör uppmanat dem att ha närmare kontakt med deltagarnas chefer. Som ett resultat genomförs nu t ex ofta en intervju med deltagarens chef i rekryteringsprocessen, vilket ökar chansen att rekrytera rätt förändringsagenter.

Under 2010 hade de globala ITP-programmen deltagare från 68 länder.⁹ Som ett led i att förbättra resultatstyrningen och biståndseffektiviteten har Sida i de senaste upphandlingarna minskat antalet länder. Denna koncentration är viktig för att åstadkomma en kritisk massa av deltagare i varje land som sedan tillsammans bildar ett professionellt nätverk och kan arbeta för en förändring i sina hemländer. Med samma utgångspunkt har också flera av arrangörerna koncentrerat rekryteringen av deltagare till färre organisationer. Sida avser att fortsätta denna koncentration för att uppnå bättre resultat. Avsikten är också att de allra flesta länder som bjuds in ska vara samarbetsländer. På så sätt har ITP bättre möjligheter att fungera som ett effektivt komplement till övrigt utvecklingssamarbete.

Ytterligare åtgärder för att förbättra resultatstyrningen är t ex att Sida har gett flera arrangörer i uppdrag att genomföra resultatuppföljningsseminarier. Sida har nyligen låtit göra en översyn av denna metod som visar att den kan effektiviseras ytterligare. Detta kommer Sida att arbeta med under resten av strategiperioden.

En effektivitetsrevision av verksamheten som gjorts under 2011 visar på hög kostnadseffektivitet där förväntade resultat erhålls. Ytterligare resultat kan också påvisas såsom att deltagarna har fått ett ökat engagemang för Sverige och har en önskan om fortsatta kontakter. Även från utlandsmyndigheter finns en efterfrågan på närmare samarbete vilket KAPSAM avser bidra till under den fortsatta strategiperioden.

En översyn av Sidas administrativa hantering av ITP har genomförts under 2011 i syfte att effektivisera arbetet och frigöra kapacitet för ökad analys och resultatuppföljning. Översynen visade att ITP handläggs effektivt.

För att stimulera medverkan från nya aktörer har Sida bland annat förhandsannonserat kommande upphandlingar i god tid. I de senaste programmen har nya aktörer kommit in som underkonsulter till etablerade

⁹ Räknar man även de regionala och nationella programmen som bekostas av regionala medel och av landramarna, men handläggs av KAPSAM, är summan länder 85 st.

anbudsgivare.¹⁰ Att ge aktörer möjlighet att bidra till utveckling av nya program är mycket arbetsintensivt och förväntat resultat vägs mot nedlagda arbetstimmar, vilket resulterat i att Sida inte prioriterat detta arbete. Under perioden har ett nytt och innovativt arbetssätt prövats genom att göra en gemensam upphandling av två samverkande program inom näringslivsutveckling, med stöd från B4D.¹¹

Sida avser utöka samarbetet med ambassaderna kring ITP. Dels för att koppla ITP-programmen närmare övrigt utvecklingssamarbete, dels för att ta bättre tillvara på deltagarna som efter programmets slut i dagsläget är en outnyttjad potential för Sida och Sverige.

Sida bidrar även med stöd till verksamheten vid *Internationellt Centrum för Lärande för Hållbar Utveckling* (SWEDESD). Centret har genomfört en rad aktiviteter för att initiera och stödja utbildning och pilotverksamhet och för att främja erfarenhetsutbyte inom forskning och praktisk tillämpning av utbildning för hållbar utveckling. Etableringen av SWEDESD blev försenad och det är därför svårt att påvisa resultat bortom genomförda aktiviteter.¹²

De risker som identifierats, med eventuell påverkan på måluppfyllelse:

- Strängare visumregler inom EU gör att deltagare från prioriterade länder i svenskt utvecklingssamarbete utan svenska ambassader inte kan delta.
- ITP är ett långsiktigt instrument med kontrakt som ligger fast under flera års tid (3-5 år) och kan därför inte anpassas till snabba politiska omprioriteringar. Detta medför en risk att ett program efter en tid inte är relevant om omprioriteringar gjorts. Långsiktigheten är nödvändig för att uppnå resultat.
- Det finns en risk att SWEDESD inte uppnår uppsatta mål. Sidas uppföljning (inklusive en extern utvärdering) av verksamheten avser leda till förtydligande i mål, uppdrag och styrformer.

3.2 Verksamhetsområde 2: Resursbasutveckling

¹⁰ Exempel kan hämtas från ITP 282 *UN Resolution 1325 Women Peace and Security* där Kvinna till Kvinna är underkonsult till Indevalop; ITP 292 *Efficient Energy* där Energikontoret vid Region Värmland är underkonsult till LIFE Academy och ITP 291 *Private Sector Growth* där Preera och 4C Strategies är underkonsulter till Sipu International.

¹¹ ITP 291 a och b *Private Sector Growth* och *Strategic Business Management*. Genom en gemensam upphandling sparades tid och personalresurser såväl för Sida som för anbudsgivare.

¹² En extern utvärdering av SWEDESD utförs i slutet av 2011. Utvärderingen ska ge en bild av hur verksamheten utvecklats i relation till målsättningarna samt ge rekommendationer för det fortsatta samarbetet, då överenskommelsen med Högskolan på Gotland löper ut i juni 2013.

Verksamheten omfattar bl a de multilaterala programmen (JPO, SARC och JED), samt det bilaterala programmet (BBE) samt Internationella Programkontorets program inom ramen för utbildningsväsendet.

3.2.1 Resultat inom resursbasutveckling

Insats 1: Det multilaterala resursbasprogrammet

Insatsens huvudsakliga mål är ökat genomslag för svenska prioriteringar i det internationella utvecklingssamarbetet och återföring av erfarenheter till svenska aktörer.

För att uppnå målet ska Sida

- stödja verksamhet för att öka antalet anställda kvalificerade svenskar i av regeringen prioriterade internationella och regionala organisationer.

Avtalats belopp (MSEK)	Avtalsperiod	Utbetalade medel hittills (MSEK)	Samarbetspartner	Samarbetsform	Svensk andel av totala stödet (%)
89	2011	34	FN, EU	Avtal	100

Resultat:

- Sida har totalt 59 yngre akademiker i tjänst inom FN och EU¹³, vilket är något lägre än föregående år. Sida har placerat 15 personer på multilaterala organ under rapporteringsperioden¹⁴.
- Av de 17 personer som avslutat JPO-programmet under perioden har 5 fortsatt på tjänster inom FN- och EU-systemet. Av 10 JED har en fortsatt på EU-delegation.
- Sida har bidragit till fortsatt karriärutveckling för deltagarna i programmen genom att medverka i rekryteringsmissioner och karriärstöd för tjänster inom FN och EU¹⁵.

Sidas bedömning

Antalet rekryteringar till det multilaterala programmet under strategi-perioden är något lägre i förhållande till tidigare år. Det beror på att beslutet om målbild för 2011-2013 kraftigt försenades, i huvudsak pga Sidas omorganisation.

¹³ 10 JED, 7 SARC och 42 JPO

¹⁴ 2 till WB, 2 till WFP, 2 till UNHCR, 2 till UNAIDS, 1 till IOM, 1 till OCHA, 1 till OHCHR, 1 till UNFPA, 1 till UNDP, 2 till EU (EU-delegationen i Bolivia och DG Relex i Bryssel).

¹⁵ Sida har skickat 36 rekommendationsbrev till stöd för personer i resursbasprogrammet till ett flertal FN-organ. De flesta sökande kallades till intervju. Uppföljning pågår om resultaten av deras ansökningar. Sida och UD anordnade ett seminarium med ca 100 deltagare, där svenskar presenterade arbetssituation och arbetsvillkor inom FN-systemet.

Placeringarna har följt de svenska prioriteringarna för svenskt utvecklingssamarbete samt målbilden för prioriterade FN-organ. Sida gör ett antagande att prioriteringarna därmed får ett genomslag. Erfarenheterna av utvecklingssamarbete återförs i viss utsträckning, genom att en viss andel av deltagarna fortsätter arbeta med utvecklingsfrågor.

Sida bedömer att det finns möjligheter att få fler svenskar att fortsätta sin karriär inom FN och EU men att detta kräver en starkare satsning från Sida och UD.

Sida bidrar aktivt till givarsamordningen och dialogen kring resursbasutveckling. I årets möte för givarsamordning kring JPO och SARC, bidrog Sida till att nya handlednings- och uppföljningsrutiner beslutades samt ett förtydligande av FNs ansvar för fortsatt karriärutveckling. Sida har även fått gehör för en modell för *cost-sharing* där FN tar en större andel av kostnaderna och t ex betalar ett tredje år för JPO och SARC.

Insats 2: Det bilaterala resursbasprogrammet, Bilateral Biträdande Experter (BBE)

Insatsens huvudsakliga mål är ökat genomslag för svenska prioriteringar i det internationella utvecklingssamarbetet och återföring av erfarenheter till svenska aktörer.

För att uppnå målet ska Sida

- stödja verksamhet för att öka antalet anställda kvalificerade svenskar vid svenska utlandsmyndigheter och svenska samlarbetsorganisationer i fält. En jämn könsfördelning ska eftersträvas och ICT4D-aspekter bör i tillämpliga delar genomsyra det bilaterala resursbasprogrammet, liksom näringslivssamverkan¹⁶

Avtalat belopp (MSEK)	Avtalsperiod	Utbetalade medel hittills (MSEK)	Samarbetspartner	Samarbetsform	Svensk andel av totala stödet (%)
36	2011	16,6	Ambassader, organisationer/ myndigheter, svenska konsulter	Avtal/kontrakt	100

Resultat:

- Sida har skapat och besatt 13 nya tjänster som bilaterala biträdande experter (BBE) under perioden¹⁷
- En särskild satsning har genomförts inom jämställdhetsområdet med två placeringar.¹⁸
- För att utveckla kopplingen mellan multilateralt och bilateralt utvecklingssamarbete har en särskild placering som BBE inrättats vid Sveriges ständiga representation vid FN.

Sidas bedömning

Placeringarna har följt de svenska prioriteringarna för svenskt utvecklingssamarbete. Sida gör ett antagande att prioriteringarna därmed får ett genomslag. Uppföljning av personerna i programmet visar att erfarenheterna av utvecklingssamarbete återförs i stor utsträckning till svenska aktörer.

Sida konstaterar att BBE-placeringarnas förankring i det övriga utvecklingssamarbetet har fördjupats under rapporteringsperioden vilket betyder att instrumentets betydelse som komplement till det övriga utvecklingssamarbetet har ökat. Ett exempel på detta är att BBE-placeringar har skett inom områden som ICT4D och näringslivssamverkan.

En starkt ökad efterfrågan på bilaterala biträdande experter har noterats, såväl från samarbetsparter som från svenska utlandsmyndigheter. Detta tillsammans med kommande rekryterings- och förnyingsbehov inom det bilaterala utvecklingssamarbetet tyder på ett behov att utveckla programmet ytterligare, för att skapa fler uppdrag och rekrytera flera BBE.

Insats 3: Internationella Programkontoret (IPK)

Målet med insatsen är att underlätta för aktörer inom det svenska utbildningsväsendet att delta i internationellt samarbete.

För att uppnå ovanstående mål ska Sida:

- Stödja verksamhet för att bredda den svenska resursbasen genom särskilda program för yngre personer inom ramen för både högskoleutbildning samt inom näringslivets och det civila samhällets organisationer.

¹⁷

De bilaterala experterna har placerats på svensk ambassad (5), hos Sveriges ständiga representation vid FN (1), hos organisation/ institution/myndighet i samarbetslandet (4) eller hos en svensk konsult/ organisation i samarbetslandet (3)

¹⁸

Övriga temaområden är Demokrati/MR (fokus HIV/aids, ICT4D i Sydafrika, Kenya, Zimbabwe), fred och säkerhet (Colombia, Rwanda), miljö/klimat (Mali, Burkina Faso), ekonomisk utveckling med särskild satsning på Business for Development (B4D) i Vietnam.

IPK har ansvar för ett antal program inom utbildningsområdet, finansierade av Sida, för samarbete och utbyte med utvecklingsländer.

Avtalat belopp (MSEK)	Avtalsperiod	Utbetalade medel hittills (MSEK)	Samarbetspartner	Samarbetsform	Svensk andel av totala stödet (%)
95	2011	95	Internationella Programkontoret (IPK)	Ramavtal	100

Resultat

Den Globala Skolan¹⁹

- Den Globala Skolans fortbildningsaktiviteter har lett till att lärare i ökad utsträckning behandlar globala perspektiv i undervisningen.²⁰

Minor Fields Studies (MFS)²¹ och Sidas resestipendium²²

- övervägande del av stipendiaterna upplever att de fått meriter som höjer anställningsbarheten och som ger kvalificerade erfarenheter som de har nytta av i sin nuvarande befattning. Stipendiaterna framhåller att arbetsgivarna i 26% av fallen hävdar att detta direkt bidragit till anställning eller uppdrag.
- 30% av de före detta stipendiaterna söker aktivt internationella uppdrag och tjänster inom utvecklingssamarbetet. 60% har intresse av arbeta med utvecklingsfrågor i framtiden.

Programmet Linneus-Palme²³

- Kontinuerligt lärarutbyte har lett till bestående förändringar på respektive lärosäte, till följd av att undervisningen öppnas för nya perspektiv²⁴.

Övriga resultat

En ny ramöverenskommelse mellan Internationella Programkontoret och Sida tecknades den 1 juli 2011 för att gälla tills vidare.

I enlighet med uppdraget i strategin har ett nytt praktikantprogram utvecklats som bygger på tidigare erfarenheter. Programmet har

¹⁹ Den Globala Skolan anordnade under 2010: 74 regionala seminarier med 3 628 deltagare. Förutom dessa har nätverksmöten mm anordnats för 2 500 personer. 4 globala resor genomfördes under 2010 med deltagare från förskola till komvuxutbildning.

²⁰ "Den Globala skolans fortbildning av lärare:

Ett inifrån perspektiv på verksamheten", 2010, Anders Jidesjö

²¹ *Fältstudier och praktik utomlands – Vad hände sedan? IPK, 2010.*

²² Minor Field Studies har 767 deltagare. 138 resestipendier beviljades för studenter som gör praktik vid internationella organisationer.

²³ De flesta lärosäten deltar i Linneus-Palmeprogrammet, sammanlagt 32 stycken.

²⁴ *Internationella utbyten för högre utbildning 2010. IPK, 2010.*

inkluderats i den nya ramöverenskommelsen med IPK. Målgrupp är personer i åldern 20-30 år inom det svenska civila samhällets och näringslivets organisationer. Hanteringen av praktikantprogrammet inryms inom de befintliga 10 årsarbetskrafter hos IPK som Sida finansierar i Visby.²⁵

Ett stort antal elever, lärare och skollärare från gymnasieskolan i Sverige och utvecklingsländerna har tagit del av Athenaprogrammet.

Sidas bedömning

Sida bedömer att målpåfyllelsen är god i samtliga IPKs program. Svenskt utbildningsväsende har deltagit i internationellt samarbete och deltagarna har fått ökad kunskap om svenskt utvecklingssamarbete. Programmen har bidragit till att öka den svenska resursbasen för internationellt utvecklingssamarbete. Studier visar att det finns ett samband mellan vilka egenskaper arbetsgivare (i detta fall näringslivet) efterfrågar, och vilka förmågor studenterna tillgodogör sig under utlandsvistelse²⁶. En slutsats är att MFS bidrar starkt till att utveckla den svenska resursbasen.

I avsikt att öka kopplingen till den svenska resursbasen har ett utvecklingsarbete inletts för att knyta deltagarna i IPK-programmen till Sida Partnership Forum för utbildning och erfarenhetsutbyte. Sida bedömer detta som betydelsefullt för att bredda den svenska resursbasen.

IPK har under perioden genomfört en kompetensutveckling avseende resultatuppföljning och resultatredovisning. Detta har skett i samråd med Sida och Sida bedömer att detta har inneburit en ökad kvalitet i uppföljning och redovisning av IPKs verksamhet.

3.2.2 Bedömning av utvecklingen mot målen för Resursbasutveckling

Mål för verksamhetsområde resursbasutveckling:

- *Ökat genomslag för svenska prioriteringar i det internationella utvecklingssamarbetet.*
- *Återföring av erfarenheter från internationellt utvecklingssamarbete till svenska aktörer.*

Det övergripande målet, såsom det är formulerat i strategin, kan för närvarande inte följas upp på ett tillfredsställande sätt inom det bilaterala och multilaterala programmen.²⁷ Sida kan redovisa resultat på outputnivå, det vill säga antal placerade tjänster. Vi kan göra ett antagande om att placeringar på tjänster som är i linje med svenska prioriteringar ger ett genomslag för dessa prioriteringar. Inom ramen för IPKs uppdrag finns

²⁵ Regeringsbeslut UD 2005/3/144 GU

²⁶ Internationella utbyten för högre utbildning 2010. IPK, 2010.

²⁷ Inom ramen för IPKs arbete har en satsning gjorts på ökad resultatsynring vilket lett till ökad möjlighet till uppföljning.

resultat som visar att erfarenheter återförs till svenska aktörer. Den bristande resultatuppföljningen beror dels på målformuleringen i strategin, som är mycket övergripande i förhållande till verksamheten, men den beror även på en bristande kapacitet och system för resultat-uppföljning för dessa program. Sida ska därför under 2012 utveckla indikatorer och mekanismer för att följa upp såväl genomslag för svenska prioriteringar som återföring av erfarenheter. Bland annat genom uppföljningsseminarier, förberedelseutbildning och hemvändarseminarier med fokus på resultatuppföljning, samt en ny databas. Sida Partnership Forum medverkar i utvecklingen av metoder för uppföljning/utvärdering och resultatuppföljning för hela verksamhetsområdet.

Sida bedömer det som troligt och arbetar aktivt för att personer som deltagit i programmen ska fungera som rekryteringsbas för framtida anställning inom internationellt utvecklingssamarbete, i enlighet med strategin. Resursbasutveckling har en potential att användas ännu mer strategiskt för att motsvara framtida kompetensbehov inom utvecklingssamarbetet. För detta krävs ökad kapacitet för analys av framtida kompetensbehov i samverkan med UD och FN.

För att öka programmets relevans inom utvecklingssamarbetet och kopplingarna till utvecklingssamarbetet krävs också en ökad integrering av resursbasprogrammet i Sidas övriga verksamhet, vilket också är målsättningen för kommande år.

En administrativ översyn av Sidas handläggning av resursbasprogrammet (multilaterala och bilaterala) har genomförts under 2011 i syfte att effektivisera arbetet och frigöra kapacitet för ökad analys av framtida kompetensbehov, resultatuppföljning och ett ökat antal rekryteringar. Översynen visade att det finns möjlighet att lägga viss administration på externa parter och att effektivisera andra administrativa moment, bl a genom förbättrad intern samordning av interna processer.

De risker som identifierats, med eventuell påverkan på måluppfyllelse:

- Med en snabbt föränderlig omvärld, ett förändrat utvecklingssamarbete och nya aktörers krav på kompetens inom utvecklingssamarbetet finns en risk att de placeringar som Sida gör idag inte är relevanta på två till tre års sikt när dessa personer är anställningsbara. Sida ser behov av analys av kommande resursbasutveckling och en tydligare koppling av programmet till det övriga utvecklingssamarbetet.
- Det finns en risk att Sida inte når det långsiktiga målet med att öka antalet anställda kvalificerade svenskar i internationella organisationer. Antalet mellantjänster inom FN-systemet minskar drastiskt, vilket försvårar för JPO/SARC att söka och få sådana tjänster. Uppdraget till Sida kring fortsatt karriärutveckling är oklart i strategin, vilket innebär svårighet att prioritera detta arbete.

3.3 Verksamhetsområde 3: Stöd genom och samverkan med näringslivets aktörer (B4D)

Antal nya avtalade insatser: 16

B4D-programmet är i sitt första år av genomförande vilket innebär att resultatredovisningen presenterar aktiviteter och nyligen initierade insatser. Under rapporteringsperioden har avtalats om stöd till nya 16 insatser.

3.3.1 Resultat på insatsnivå

De tre insatser som presenteras nedan speglar bredden i B4Ds instrument, inriktning och samarbetsformer.

Insats 1: Innovations Against Poverty, IAP (challenge fund)

Insatsens huvudsakliga mål är att stimulera den privata sektorn till att utveckla nya produkter, tjänster och system som bidrar till bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom.

Avtalat belopp (MSEK)	Avtalsperiod	Utbetalade medel hittills (MSEK)	Samarbetspartner	Samarbetsform	Svensk andel av totala stödet (%)
54	2011-2014	12	Price Waterhouse Coopers/Orgut/Njord Consulting	Program	Ca 65

Resultat

Ett program för att stödja innovationer av produkter, tjänster eller affärsmodeller för fattiga människor har satts upp. En första utlysning (av totalt 6 st) har genomförts med mycket positiv respons. 157 ansökningar från 24 länder inkom, varav drygt 20 valts ut för stöd. Dessa kommer att initieras under hösten/vintern 2011 och resultaten redovisas i nästa strategirapport.

Sidas bedömning

Programmet har redan blivit väl känt och stimulerat ett starkt intresse i den privata sektorn och det finns anledning att tro att målen uppfylls. Det övergripande IAP-programmet har katalyserat land- och regionspecifika IAP-satsningar, där land- och regionteam skjuter till egna, ytterligare resurser. Detta är ett exempel på ökat genomslag för B4D inom Sida. Sida konstaterar att instrumentet IAP fungerar mycket bra och att det kan användas i alla slags kontexter och inom alla sektorer.

Insats 2: Yrkesutbildning Irak (public private partnership, PPP)

Insatsens huvudsakliga mål är att bidra till att höja kvalitet och omfattning av kvalificerad yrkesutbildning i Irak, med tonvikt på skötsel och underhåll för tyngre fordon och maskiner. Detta medverkar till högre industriell effektivitet och kompetensutveckling, vilket i sin tur förväntas bidra till både ökad sysselsättning och ekonomisk utveckling.

Avtalat belopp (MSEK)	Avtalsperiod	Utbetalade medel hittills (MSEK)	Samarbetspartner	Samarbetsform	Svensk andel av totala stödet (%)
18,5	2011-2014	7	UNIDO/Scania	PPP	50

Resultat

Projektet är ett exempel på ett konkret samarbete mellan företag (Scania, Qanadeel al Rafidain²⁸), lokala myndigheter och ett FN-organ (UNIDO), där parterna identifierat ett område med tydliga utvecklingseffekter som samtidigt ligger i linje med deras egna mål. Programmet är anpassat för att möjliggöra deltagande av kvinnor. Projektet har fått tydligt erkännande från myndigheter och företag både i Irak och Sverige, och inspirerar privata aktörer till liknande insatser i andra länder.

Avtalet med UNIDO skrevs under i maj 2011 och aktiviteterna har just påbörjats.

Sidas bedömning

Insatsen ger Sida möjlighet att testa metoden för Private Public Partnership samt sprida denna metod. Sida konstaterar att modellen med PPP fungerar. Insatsen har bidragit till att väcka intresse för liknande samarbeten i andra länder.

Insats 3: Market Transformation Initiative, MTI (partnerskap med CSO+företag) Insatsens huvudsakliga mål är att förändra globala marknader för stora handelsvaror i riktning mot ökad hållbarhet, så kallade *Market Transformation*. Handelsvaror som omfattas av MTI inkluderar t ex bomull, timmer, soja, pappersmassa och tonfisk. Världsnaturfonden (WWF) i samarbete med världsledande företag och andra intressenter i produktionskedjan utvecklar standards och certifieringar. Företag som medverkar inkluderar bland annat IKEA, H&M, Marks & Spencer, Procter & Gamble, Unilever, Levi's.

Avtalat belopp (MSEK)	Avtalsperiod	Utbetalade medel hittills (MSEK)	Samarbetspartner	Samarbetsform	Svensk andel av totala stödet (%)
-----------------------	--------------	----------------------------------	------------------	---------------	-----------------------------------

31,2	2011-2014	11	Världsnaturfonden	Program	13
------	-----------	----	-------------------	---------	----

Resultat

Genom MTI engageras flera världsledande företag i arbetet för ökad uthållighet inom hela värdekedjan. Arbetet med t ex bomull sker inom ramen för Better Cotton Initiative²⁹, som syftar till att göra den globala bomullsodlingen mer miljömässigt, ekonomiskt och socialt hållbar. Den första skörden av Better Cotton-bomull uppgick till ca 30.000 MT och certifierade Better Cottonprodukter har nu kommit ut på marknaden. I Pakistan arbetar man med ca. 50.000 bomullsbönder som har fått en tydlig ökning av sina inkomster. Utöver de finansiella medel som företagen bidrar med direkt till MTI tillkommer "ringar på vattnet-effekter" genom att företagen inspireras att göra mer vad gäller sitt samhällsansvar inom ramen för sin kärnverksamhet, dvs MTI-arbetet fungerar katalytiskt.

Sidas bedömning

Insatsen ger Sida möjlighet att testa metoden för Market Transformation, för att eventuellt sprida denna metod till andra sektorer. Vissa resultat, t.ex. förändrad hantering i handel med bomull, märks redan. Sida konstaterar att metoden MTI ligger i linje med målsättningarna för B4D.

3.3.2 Bedömning av strategins mål för samverkan och stöd genom näringslivets aktörer, B4D

Mål för verksamhetsområde B4D: *Näringslivsaktörer som bidrar effektivt till målen för det internationella utvecklingssamarbetet och reformsamarbetet i Östeuropa*³⁰

Bedömning av utvecklingen mot målen för verksamhetsområdet:

Sidas B4D-program beslutades i mars 2010 och föreliggande strategi började gälla i januari 2011. Insatserna inom detta område är därmed relativt nya. I kommande rapportering kan resultat redovisas på outcome-nivå. Sida kan uppvisa flera resultat av samverkan med näringslivet inom ramen för andra strategier, t ex de avseende länderna för selektivt samarbete. Ett exempel är Sidas modell för facilitatorer³¹ som utvecklats inom ramen för selektivt samarbete och som används som metod inom föreliggande strategi. Det har till syfte att öka kontakter och samarbeten mellan näringslivet, forskningsinstitutioner och myndigheter mellan och inom länder. Detta är ett exempel på samverkan som inte finansieras på anslaget för föreliggande strategi, men som bidrar till målen i strategin.

²⁹

Better Cotton Initiative; har tidigare fått stöd från Sida 2008-2010.

³⁰

Strategin gäller 2011-2013 men vi har valt att rapportera mot strategins mål även för 2010.

³¹

Sida har sju facilitatorer och två under beredning, framförallt inom ramen för samsamarbetsstrategierna för selektivt samarbete, men även inom föreliggande strategi.

Samverkan och stöd genom näringslivet syftar till att genom katalytiska och innovativa metoder stimulera andra aktörers deltagande i och bidrag till utveckling (i form av kunskap, finansiella medel, innovationskraft, etc.). Det är viktigt att minska de risker som avhåller näringslivet från att ytterligare delta i och bidra till utveckling. Under det senaste året har insatser beslutats som innebär mobilisering av ytterligare resurser från andra aktörer om totalt ca 200 MSEK³².

Intern och extern kommunikation är ett viktigt verktyg för att nå verksamhetsmålet. Detta har prioriterats under innevarande år, parallellt med arbetet att utveckla instrumenten och insatsportföljen. Den interna förståelsen av och intresset för samarbeten med näringslivet har ökat väsentligt under rapporteringsperioden, vilket återspeglas framförallt i fler samarbeten med andra enheter/avdelningar och ambassader. Flera insatser är under beredning där andra Sidaenheter och ambassader använder sig av B4D-instrument. Den privata sektorns kunskap om B4D har också ökat. Detta har bl a genererat direkta förslag till public private partnerships, varav två är under implementering (TetraLaval-Zambia, Scania-Irak) och ytterligare 10 stycken under beredning. Därtill genererar IAP stora mängder förslag från entreprenörer och nya företag, som kompletterar Sidas instrument för private public partnership.

Aktiviteter för att främja deltagande av och samarbete med CSOs och framförallt mellan CSOs och företag, har genomförts, och har mött gott gensvar. MTI utgör ett exempel på effektiv samverkan med CSOs och företag.

Innovativa arbetssätt utvecklas i takt med att metoder och instrument används, bl a i form av pilotinitiativ, liksom genom lärande mellan likasinnade givare. Exempelvis sker gemensamt lärande med DFID inom ramen för IAP och deras Business Innovation Facility.

Sida har uppnått en god balans mellan konkreta företagssamarbeten, metodutveckling, nationell och internationell dialog/påverkan och stöd till relevanta organisationer.

Sida Partnership Forum har varit ett stöd i B4Ds strategigenomförande genom att skapa utrymme för samverkan mellan näringslivets aktörer och forum för dialog och erfarenhetsutbyte. Detta har skett bland annat genom *seminariet "CSO+Näringsliv =Sant?"*, då näringslivets aktörer och organisationer i det civila samhället möttes på Sida. Det har lett till ökat intresse för hur dessa aktörer kan samverka för att skapa synergier. Andra exempel på SPFs stöd till B4D är utvecklingen av "Nyttiga Nätverk", med SGU, SWECARE och Handelskamrarna, samt de seminariedagar

³²

Företagens egna bidrag som redovisas här består av kontanta medel, personalresurser samt utrustning.

som regelbundet anordnats kring Corporate Social Responsibility, både i Stockholm och Härnösand. Vid samtliga mötesplatser och seminarier har B4D-ansatsen och instrumenten presenterats.

Samarbetet med aktörer som är nya inom biståndet tar mer tid i anspråk än vanligt och ställer krav på att Sida är såväl tydligt som flexibelt, vilket emellanåt innebär en utmaning inom ramen för Sidas nuvarande processer och system. Rekrytering till Enheten för Kapacitetsutveckling och Samverkan sker under senare delen av 2011, vilket ger bättre möjligheter att nå målen för verksamhetsområdet framgent.

Tydliga styrsignaler från och god dialog med UD och inom Sida har varit av stor vikt för att förtydliga målen och möjliggöra måluppfyllelse.

Risker

Eftersom B4D är så nytt inom Sida finns fortfarande såväl kända som okända riskfaktorer att beakta:

- Land- och sektorfokusering kan i vissa fall innebära en begränsning för genomförandet av strategin och målen med B4D. Strategin verkar parallellt med landstrategierna och i praktiken ger dubbla styrsignaler.
- Att de medel som tillförs B4D kan komma att underutnyttjas, eftersom B4D inte alltid kräver stora finansiella resurser från Sida utan snarare i idealfallet verkar katalytiskt.
- Orealistiska förväntningar från näringslivet att B4D-programmet ska fokusera på främjande istället för att arbeta obundet med utvecklingseffekter.
- Bristande samordning av statliga aktörer inom B4D-fältet (myndigheter och bolag under framförallt UD och Näringsdepartementet)
- Oklarheter kring tillämpning av statsstödsregler, både inom Sverige och inom EU.

För att motverka flera av dessa risker är tydlig kommunikation både externt och internt viktigt och kommer även framledes att vara högt prioriterat. Samverkan internt och med ambassader kommer att utökas, och fler insatser ska ske inom ramen för land-/regionstrategier. Efter snart ett års strategigenomförande finns alltmer erfarenheter och lärande som kontinuerligt bidrar till metodutvecklingen samt utformningen av dialogen med både näringsliv och civila samhället. Genom dialog med UD, inom ramen för rådet för näringsliv och utveckling (NU), samt via direkta samarbeten, bidrar vi till bättre samordning av andra statliga aktörer. Sida kommer inom kort att göra en översyn och förslag till tolkning av statsstödsregler för större verksövergripande tydlighet.

3.4 Verksamhetsområde 4: Informations- och kommunikationsteknologi för utveckling, ICT4D

Antal nya avtalade insatser: 3

Verksamhetsområdet ICT4D är i sitt första år av genomförande inom ramen för strategin, vilket begränsar resultatredovisningen. Under rapporteringsperioden har avtalats om stöd till 3 insatser.

3.4.1 Resultat på insatsnivå

Insats 1: ITP 289 ICT och pedagogisk utveckling

Insatsens huvudsakliga mål är att skapa strategiska förändringar för att inkludera ICT i utbildningsstrategier och policyer genom att erbjuda strategiska nyckelorganisationer i det offentliga och civila samhället kapacitetsutveckling med ett jämställdhetsperspektiv.

Avtalat belopp (MSEK)	Avtalsperiod	Utbetalade medel hittills (MSEK)	Samarbetspartner	Samarbetsform	Svensk andel av totala stödet (%)
15	Juli 2011-juli 2014	0	Life International Foundation for Ecology (LIFE) AB	ITP/ Utbildningsprogram i Sverige	100

Resultat

Sida har utvecklat och lyckats etablera ett nytt utbildningsprogram inom ICT och pedagogisk utveckling tillsammans med Life International Foundation for Ecology AB. Utbildningen har ännu inte påbörjats och det är för tidigt att påvisa resultat av insatsen.

Sidas bedömning

Det går inte att bedöma resultaten ännu, men insatsen bedöms ha god relevans för att bidra till att deltagande länder integrerar ICT med ett jämställdhetsperspektiv i befintliga utbildningspolicies på samtliga nivåer, såväl pedagogiskt som organisatoriskt. Insatsen presenterar ett flexibelt upplägg för att uppnå målen, inklusive strategisk rekrytering av deltagare och en gediget erfaren programledning. Samverkan mellan nya och gamla aktörer i samarbetsländerna och i Sverige är en viktig del i programmet.

Insats 2: Bilateral Biträdande Expert (BBE) inom ICT4D

Insatsens huvudsakliga mål är god kompetens och hög kapacitet hos olika aktörer att bidra till effektivt nyttjande av och tillgång till informations- och kommunikationsteknologi för utveckling (ICT4D).

Avtalat belopp	Avtalsperiod	Utbetalade medel hittills (MSEK)	Samarbetspartner	Samarbetsform	Svensk andel av totala
----------------	--------------	----------------------------------	------------------	---------------	------------------------

(MSEK)					stödet (%)
3	Mars 2010- mars2012	1,68	Association for progressive Communication (APC)	Avtal BBE	100%

Resultat

- Två bilaterala biträdande experter arbetar hos två organisationer: APC (Association for Progressive Communication) i Sydafrika och GeSCI (Global Schools and Communities Initiative) i Kenya.

Sidas bedömning

Det är för tidigt att presentera resultat av insatsen men förväntade resultat är att yngre akademiker på detta sätt skall kunna bidra till viktig kunskaps- och metodutveckling inom för Sverige strategiska samarbetsorganisationer och ämnesområden. Kompetensen och erfarenheterna kan förväntas återföras till Sverige och svensk resursbas efter avslutad tjänstgöring.

Insats 3: Seminarium - Net Activism, Empowerment and Emancipation in the Middle East and North Africa inom ramen för Development Talks

Insatsens mål är att förstärka och fördjupa kunskapsspridning och erfarenhetsutbyte mellan nya och gamla aktörer. Fokus på yttrandefrihet och andra fri- och rättigheter, demokratiutveckling och kvinnors tillgång och deltagande.

Avtalats belopp (MSEK)	Avtalsperiod	Utbetalade medel hittills (MSEK)	Samarbetspartner	Samarbetsform	Svensk andel av totala stödet (%)
0,8	Jan- dec 2011	0,2	Juliagruppen	Projektstöd	100

Resultat

Seminariet genomförs först efter rapporteringsperioden, men eftersom förberedelser, planering och marknadsföring har pågått inom rapporteringsperioden och skapat ett stort intresse, inte minst genom twitter och andra sociala media, väljer vi att lyfta detta exempel. Sida har lyckats attrahera relevanta, såväl etablerade som nya, aktörer från regionen och från Sverige.

Sidas bedömning

Sida bedömer att seminariet är mycket relevant för att nå nya aktörer, öka samverkan mellan aktörer och bidra till att utveckla kompetens och samverkan inom ICT, MR och demokratisering i en region där detta tema

är mycket aktuellt. Stort och viktigt deltagande i seminariet förväntas ske on-line, då seminariet kommer att streamas och därmed vara tillgängligt, i realtid, för deltagare på plats i regionen och andra delar av världen. Förutsättningar finns därmed att många fler deltagare runt om i världen kommer att ta del av innehållet. Seminariet, som genomförs den 26 oktober 2011, har rönt stort intresse.

3.4.2 Bedömning av strategins mål för verksamhetsområdet ICT4D

Mål för verksamhetsområde ICT4D: *God kompetens och hög kapacitet hos olika aktörer att bidra till effektivt utnyttjande av och tillgång till ICT4D.*

I samband med Sidas interna uppföljning av den samlade verksamheten för det första kvartalet 2011 gjordes en kartläggning av Sidas arbete med ICT4D där det framgick att ICT används som metod i samarbetet inom många sektorer för att uppnå strategi- och verksamhetsmålen.³³

En slutsats av denna kartläggning är att Sidas samarbete hittills på området har omfattat många samhällssektorer och områden, liksom en mångfald av olika slags aktörer. En annan slutsats är att det finns kompetens och erfarenhet på flera håll inom verket och på utlandsmyndigheterna för bedömning och beredning av ansökningar avseende ICT4D.

Utifrån denna kartläggning drar vi också slutsatsen att mervärdet med vår strategi är att den kompletterar och förstärker Sidas ICT-arbete genom att bidra till kapacitets- och metodutveckling och stimulera samverkan, samt genom innovativa och katalytiska insatser på området. Därmed blir vår strategi ett komplement och en förstärkning av övriga strategier.

Strategin möjliggör en stark koppling mellan B4D och ICT4D, bl a inom Innovations Against Poverty-programmet där det finns flera föreslagna ICT projekt med nya och intressanta aktörer.

Sida bedömer att de tre insatserna ovan är relevanta i förhållande till strategimålen, men resultaten av insatserna och bredden i insatsportföljen är än så länge begränsad. I enlighet med Sidas tidigare riskanalyser har arbetet med ICT inte uppnått sin fulla potential, p g a bristande intern kapacitet efter Sidas omorganisation. Hösten 2011 tillsätts två handläggare för att arbeta med området och det finns därmed bättre förutsättningar att uppnå målet för verksamhetsområdet fram till 2013.

³³

Bredden omfattar bl.a stöd för ICT-användning, inom hälsa, utbildning och forskning; för reformer av statliga verksamheter, bl a för effektivisering och minskad korruption; till skydd för MR-aktivister, bloggare och andra nättaktivister, inom ramen regeringens strategi för demokrati och yttrandefrihet; för oberoende mediers produktion och distribution av nyheter och annan information; till informationsspridning och kommunikationsmöjligheter i katastrofsituationer.

Möjligheten att uppnå målet är dock avhängigt den samlade kompetensen och kapaciteten på Sida inom ICT4D.

Sida breddar arbetet inom ICT4D för att under strategiperioden initiera stöd till strategiska ICT4D-insatser med fokus på flickor och kvinnor, stöd till nationella och internationella aktörer i kapacitets- och metodutveckling samt att stimulera samverkan mellan nya och etablerade aktörer.

Risker och Möjligheter

- ICT4D kopplat till kapacitetsutveckling och samverkan tillkom som ett eget verksamhetsområde i och med föreliggande strategi. Det innebär att det inte fanns en upparbetad portfölj i början av 2011. Detta ger möjligheter till att vara innovativ och skapa nya pilotinsatser, men samtidigt finns en risk att implementering blir försenad.
- En kombination av vad som beskrivs ovan och att Sidas erfarenheter och kompetens inom ICT4D är mindre i jämförelse med andra insatsområden medför en viss risk. För att motverka detta har den interna koordineringen stärkts för att bidra till fortsatt kunskapsutveckling inom ICT4D. Erfarenheter från B4D, att systematiskt och effektivt sprida kunskaper och metoder inom verket, ska användas i utvecklingen av verksamhetsområdet ICT4D.
- Land- och sektorfokusering kan i vissa fall innebära ett hinder för genomförandet av strategin och målen med ICT4D, då denna strategi verkar parallellt med landstrategierna och i praktiken ger dubbla styrsignaler.

3.5 Verksamheten vid Sida Partnership Forum, SPF

Sida Partnership Forum har initierat en intern kartläggning av behoven av SPF som resurs inom utvecklingssamarbetet. Detta har framförallt skett genom att förankra och integrera SPF i Sidas övriga strategiuppdrag. Aktörerna skall också medverka i att formulera innehållet i verksamheten.

Under strategiperioden har SPF bidragit till höjd biståndskapacitet och ökad samverkan mellan svenska aktörer på flera olika sätt:

Kompetens- och kapacitetsutveckling

- För aktörer i utvecklingssamarbetet erbjuder SPF kurser och seminarier i bland annat Results Based Management, Corporate Social Responsibility, jämställdhet, rättighetsbaserat arbete, antikorruption, Advanced Training Programme on Humanitarian Action (ATHA) och kulturförståelse och kommunikation. Ett kontinuerligt utbud erbjuds och i allt större utsträckning också skräddarsydda kurser för enskilda aktörsgrupper.

Samverkan för synergier

- SPF har varit ett stöd i Sidas arbete med civila samhället för att uppmärksamma och föra dialog mellan svenska och internationella enskilda organisationer kring ökad biståndseffektivitet.³⁴
- Som ett resultat av tidigare års konferens om klimaträttvisa i Härnösand finns idag ett miljonätverk bland ramorganisationerna. Inom nätverket har en metod utvecklats för mainstreaming av miljö och hållbarhet i organisationernas projekt och program. Ramorganisationerna har initierat, med stöd av SPF, pilotprojektet Miljölinjen och erbjuder 2011/2012 miljökonsekvensutbildningar för partnersorganisationer, företag och myndigheter i samarbetsländer världen över.
- *Green Solutions Week* är ett koncept och en metod som utvecklats i Sverige av SPF tillsammans med svenska aktörer. Med två konferenser (en i Sverige och en i Kenya) har Sida Partnership Forum tagit initiativet till att samla biståndsaktörer. Kommuner och regioner utgör basen och kommunala partnerskap är ingången för detta arbete. Resultatet är att kommuner och näringsliv har fått möjlighet att samverka kring lokalt grundad grön ekonomi.

Stöd för utveckling av svensk resursbas

- I dialog med IPK har SPF föreslagit upplägg kring genomförande av förberedande utbildningar för utresande MFS-stipendiater och praktikanter. Genomförandefasen börjar 1 januari 2012.

Den nya strategin innebär ett delvis nytt uppdrag och kräver nya arbetssätt för SPF. Det innebär utmaningar att anpassa utbudet till nya målgrupper, som delvis är ovana i biståndssammanhang. Det finns en risk i att målgruppernas efterfrågan på SPF:s tjänster och kursutbud generellt har minskat. Det antas bero på konkurrerande utbildningsinitiativ, att allt fler aktörer flyttar ut sin verksamhet i fält och därmed även kompetensutvecklingen av den egna personalen, samt att resurserna för kompetensutveckling generellt har minskat. Ett arbete pågår för att anpassa verksamheten till dessa omständigheter samt till det nya uppdraget i föreliggande strategi. Målet är att vara en av "Sveriges viktigaste mötesplats för dig som jobbar med utvecklingssamarbete".

4. BISTÅNDEEFFEKTIVITET

Det finns inga mål formulerade för biståndseffektivitet i strategin. De fem principerna för Biståndseffektivitet från Paris Deklarationen och Accra Action Agenda är i tillämpliga delar vägledande i strategins genomförande och verksamheten bidrar till ett mer effektivt bistånd i enlighet med målen i UD och Sidas Handlingsplan för ett effektivt bistånd. Principerna är dock

³⁴

Ett 80-tal representanter för det globala civilsamhället samlades under *Open Forum* på Sida Partnership Forum i Härnösand den 14-15 mars, för att samordna civilsamhällets agerande i diskussionerna inför det kommande högnivåmötet om biståndseffektivitet i sydkoreanska Busan i november 2011.

mer relevanta inom ramen för B4D, ICT4D och ITP än inom övriga områden.

Samarbetet sker inom ramen för **samarbetsländernas och organisationernas egna system**. Huvuddelen av strategins instrument är starkt efterfrågestyrda, där samarbetsländernas organisationer, företag och offentliga organ tar egna initiativ till samarbete. B4D-samarbetet är obundet, vilket betyder att ägarskap kan förstärkas genom förankring i lokalt näringsliv. Inom ITP förstärks ägarskapet genom att organisationer nominerar deltagare och finansierar deras arbetstid och delvis resor. Ett sätt att öka effektiviteten och möjligheten till synergier är att låta ITP vända sig till nyckelpersoner inom de verksamheter som Sida ger stöd till.

I syfte att bidra till **ökad harmonisering** internationellt av arbetet med multilateral resursbasutveckling deltar Sida i samordningsmöten, senast i Madrid mars 2011 vilket bidragit till en gemensam analys, koordinering, samsyn och tillvägagångssätt bland givarna. Inom ITP undersöker Sida möjligheter att samordna programutbudet och komplettera instrumenten med Danmark och Nederländerna. Inom utveckling av instrumenten och principerna för samverkan med näringslivet är Sida aktivt i flera internationella policydiskussioner och samordningsfora, exempelvis inför MDG-toppmötet 2010, inför biståndseffektivitetsmötet High Level Forum 4 i Busan och i expertgruppsmöten inom EU. Detta har bidragit till ett ökat gemensamt lärande, erfarenhetsutbyte, samt koordinering och komplettering av givarnas B4D-instrument.

Sida har medverkat till att IPK och ITP-genomförare har stärkt sitt **resultatfokus** och sin resultatrapportering. Under perioden har fem resultatseminarier genomförts inom ramen för ITP i syfte att stärka kompetensen för resultatstyrning samt främja öppenhet och brett deltagande i resultatuppföljning. Sidas egen resultatstyrning av strategins verksamheter har också utvecklats under perioden.

Sida utgår från antagandet att samverkan med näringslivet växlar upp privat kapital till förmån för fattiga människor och därmed bidrar till ökad biståndseffektivitet.

Inom ITP har Sida påbörjat en process för i syfte att **öka fokuseringen och minska antalet insatser**, vilket beskrivs i avsnitt 3.1.2.ovan.

5. DIALOGFRÅGOR

Sida deltar aktivt och i nära i nationell och internationell dialog med UD kring samverkan med näringslivet. Nationellt har fora skapats (bl a NU) för ökad samverkan mellan civila samhällets organisationer och näringsliv, innovationer, företagens sociala ansvar, och socialt entreprenörskap. På den internationella arenan har Sida aktivt påverkat *Bilateral Donors' Statement in Support of Private Sector Partnerships for Development* och

outcome document i samband med MDG-toppmötet i september 2010. Sida har även deltagit i expertgruppsarbete inom EU.

I kontakterna med multi- och bilaterala givare samt andra globala aktörer) driver Sida obundenhet som en förutsättning för mer effektiv samordning på ett sätt som få andra givare gör. En annan svensk dialogfråga inom B4D är behovet av ökat fokus på *Least Developed Countries* (LDCs) och konfliktländer, då dessa är eftersatta vad gäller näringslivets investeringar. Sida har i samverkan med UD bidragit till att samverkan med näringslivet får en framskjuten plats vid *High Level Forum 4* i Busan.

Alla deltagare i ITP-program kan bidra till dialogen mellan Sverige och de aktuella länderna och kan bidra till ökat genomslag för svenska prioriteringar. Flera deltagare vittnar om en stor välvilja för Sverige och svenska värderingar. Deras individuella kapacitet och ingången till deras organisationer utgör en i många delar outnyttjad potential för samverkan och dialog, framförallt för svenska utlandsmyndigheter.

6. TEMATISKA PRIORITERINGAR OCH DE TVÅ PERSPEKTIVEN

De tematiska prioriteringarna och de två perspektiven är vägledande inom alla strategins verksamhetsområden och används i alla beredningar, i dialog med samarbetsparter och aktörer samt i utbildningsprogram och förberedelseutbildningar.

Som exempel kan nämnas ITP om näringslivs- och företagsutveckling som inkluderar såväl miljöregler som diskriminering, arbetsrätt och korruption. Andra exempel är Scantias yrkesutbildningsprojekt som även ger kurser i språk, ICT och logistik vilket möjliggör ett större deltagande av kvinnor. Inom B4D har en särskild satsning på markfrågor i samband med större investeringar påbörjats, med stöd till utredningar, forskning och dialog, i syftet att stärka fattiga människor i förhållande till de stora markinvesteringar som genomförs i utvecklingsländer.

7. DEN KONTEXTUELLA RAMEN

Det starka politiska intresset och stödet för ICT4D och B4D ger Sida stark medvind. Samtidigt ställs stora krav på flexibilitet och risktagande för att på kort sikt uppvisa resultat och motsvara de högt ställda förväntningarna. De nyligen inrättade NU-samråden i fält skapar en möjlighet att förankra B4D-ansatsen och finna nya samarbetsmöjligheter med näringslivet.

Den globala ekonomiska osäkerheten riskerar att påverka företagens intresse och engagemang, åtminstone i de delar som rör mer filantropi och Corporate Social Responsibility, CSR.

Strävan mot ökad fokusering och minskat antal insatser är i vissa fall hämmande för B4D-ansatsen och ICT4D-målen, särskilt när goda

företagsförslag och innovativa och katalytiska insatser inte ligger i linje med målen i landstrategierna.

En kommande ämnesfokusering påverkar troligen den framtida inriktningen i flera av strategins verksamhetsområden och kan ge vägledning för kommande prioriteringar, framförallt inom ITP, Resursbasutveckling och Sida Partnership Forum.

Med allt fler aktörer inom svenskt utvecklingssamarbete och en kommande generationsväxling kan vi förvänta oss ett ökande rekryteringsbehov av yngre akademiker med relevant erfarenhet. Detta bör leda till behov av ett växande resursbasutvecklingsprogram.

8. SLUTSATSER

Strategins bredd innebär en stor utmaning och möjlighet för Sida. Det finns goda förutsättningar och konkreta exempel på inbördes samverkan och synergier mellan strategins olika verksamhetsområden. Samarbetet inom Sida och med utlandsmyndigheterna har ökat det senaste året, framförallt inom B4D. För att få bästa möjliga effekt av strategins verksamhetsområden är det dock nödvändigt att fördjupa och bredda det interna samarbetet ytterligare inom alla verksamhetsområden.

B4D-insatser är ofta katalytiska. Sida spelar en viktig roll i att mobilisera såväl resurser som aktörer i strävan mot fattigdomsminskning. Detta kräver ofta små och ibland inga medel från Sida, men en förhållandevis stor arbetsinsats av Sidas personal. En utmaning och risk i strategins genomförande är att målen och ansatsen inom verksamhetsområdet B4D ibland står emot målen för sektorkoncentration och färre och längre insatser.

För att uppfylla målen för B4D och ICT4D är det avgörande att flexibla och innovativa arbetssätt är tillåtna och att ett ökat risktagande är accepterat inom Sida och UD. Ett sådant arbetssätt ger större möjligheter att ta tillvara nya initiativ och möjligheter samt att mäta resultat som inte är kopplade till utbetalningar.

Flera verksamhetsområden har potential att användas ännu mer strategiskt och effektivt genom en starkare koppling till genomförande av landstrategierna. ITP kan användas mer omfattande än idag som ett starkt instrument för kapacitetsutveckling och dialog. Resursbasutveckling är underutnyttjat i dess möjlighet för placeringar som gynnar svenska målsättningar i samarbetsländerna samt för placeringar av svenskar på högre poster i internationella organisationer. Sida Partnership Forum kan bidra till en bättre måluppfyllelse i andra strategier genom att samla och aktörer och bidra till synergier och relevant kunskapsutbyte. För att möjliggöra ökade synergieffekter har enheten för avsikt att koppla strategins områden ännu tydligare till övriga strategier inom Sida.

En fortsatt förstärkning av resultatstyrning och kommunikation är nödvändigt, särskilt med tanke på det stora intresset för ICT4D och B4D, men även för att uppnå målen med övriga verksamhetsområden.